

Fra Heimefrontens ledelse.

Vær med og forbered rettsoppgjøret.

Den uto som har vist seg i enkelte befrikkede land, skyldes for en stor del misnøye med rettsforfølgningen mot landssvikene. Folket har reagert mot at myndighetene ikke gjør raskt og effektivt opp med dem som har sveket, og mot at mange av landssvikene tilsynelatende ikke bare slipper straff, men endog fortsetter å fremskutte stillinger i samfunnet. Vi vet nå at myndighetene ofte har vært like ivrige som folket etter å fremme rettsoppgjøret. Det er mangelen på et klart og sikkert bevismateriale som har sinket rettsforfølgningen uten at noen har villet det.

Dette må vi lære av!

Vi skal ha et rettsoppgjør med landssvikene i Norge, ikke lynch-justis og selvtekt etter nazistisk mønster. Vi vil ikke sette flekk på våre retts tradisjoner og skaffe landssvikene ufortjent medlidenhet. Ingen urett er så stor at ikke retten kan dømme den! Men vi skal ha et raskt og effektivt rettsoppgjør, ingen byråkratisk sendrektighet eller sentimental overbærenhet - slik som landssvikene håper! Enhver sviker skal stå til ansvar og få sin strenge velfortjente straff - enten han er stor eller liten.

Våre myndigheter ute og heimefrontens organer har gjort sine forberedelser, men oppgaven er stor og de trenger assistanse. Hver norsk mann og kvinne kan uten fare for egen sikkerhet være med på å forberede et raskt og rettferdig rettsoppgjør ved å hindre at beviser går til spille. Alle må nå begynne å skrive ned det de vet eller kommer over av opplysninger om landssvikene og deres forbrytelser, for å lette politiet og domstolene i deres arbeid. Prøv ikke å bringe opplysningene videre idag. Gjem dem på et sikkert og tørt sted og lever dem til nærmeste politimyndighet når landet er fritt igjen.

Vær oppmerksom på følgende:

Skriv ikke ned rykter eller løst snakk, men bare kjennsgjerninger som du har sikker viten om. La ikke nedtegnelsen få farge av personlig forbitrelse og hevnfølelse. Det er den rene sannhet som interesserer. Stol ikke på det du vet er alminnelig kjent. Det kan være et mistak. Men oppgi andre vitner som kjenner til saka. Ta med alle enkeltheter ved det du skriver om. Når? Hvor? Hvordan? Tidfest nedtegnelsen av opplysningene.

Disse ting har det særlig interesse å få vitnefast på det rene:

1. Hvem er medlem av NS? Hvem har vært medlem av NS etter 9. april 1940 og meldt seg ut etterpå? Når meldte han eller hun seg ut? 2. Hvem har vært med i Hirden, Germanske SS eller liknende nazistiske kamporganisasjoner? 3. Hvem har angitt gode nordmenn til tysk eller norsk politi? 4. Hvem har pekt ut norske gisler for fienden? 5. Hvem står i Gestapos eller State politiets tjeneste? 6. Hvem har torturert eller brukt vold mot gode nordmenn under forhør eller i fengsel? 7. Hvem har stjålet eller ulovlig tildekket seg verdier, f. eks. fra norske organisasjoner som er "oppløst" eller fra privatpersoner som har måttet reise fra landet? 8. Hvem har tjent seg rik på krigen ved arbeid for tyskerne? 9. Hvem har ansvaret for ulovlige avsettelse av offentlige tjenestemenn eller tillitsmenn? 10. Hvem har ansvaret for ulovlige bevilgninger av offentlige eller private kasser? 11. Hvem hjelper fienden med å forberede eller sette i verk ødeleggelse av norske verdier, f. eks. under en tilbaketrekning?

For arbeiderne

er det i særlig grad om å gjøre at vi har bevismaterialet klart mot overløperne blant de fagorganiserte og likeledes mot forræderske arbeidsgivere og arbeidsledere. Jo hurtigere og mer effektivt oppgjøret med disse svikere finner sted, desto før får vi en sterk og handlekraftig

FRI FAGBEVEGELSE.

FF

FRI FAGBEVEGELSE

organ for

Den Fri Arbeidernes Faglige Landsorganisasjon.

Nr. 9.

5. årgang.

2. mars 1945.

Arbeidsledighetens spøkelse truer land og folk.

I tillegg til alle de andre byrdene som okkupasjonsforholdene har ført med seg for de norske arbeiderne, er det nå inntrådt arbeidsledighet i flere fag, og en må være forberedt på ytterligere innskruninger eller stans ved mange bedrifter. Det er også i "normal" tider en ulykke for en arbeider å bli uten beskjeftigelse. Idag - etter snart 5 års okkupasjon med en arbeiderbefolkning som i lang tid har levet på grensen av hungersnød - er det dobbelt dødelig. Tyskerne og nazistene er bare interessert i den norske arbeidskraften i den utstrekning den er av betydning for deres "totale krigsanstrengelser". Hvilken skjebne som ellers rammer arbeiderne er den likegyldig. Nå som tidligere under okkupasjonen når en del av det norske folk er kommet i spesielle vansker, blir det folket selv som må tre støtte til. Det sier seg selv at det idag vil være praktisk talt umulig for en arbeiderfamilie å oppholde livet ved hjelp av en arbeidsledighetsunderstøttelse på 24 kroner uka, og selv denne støtten varer jo bare en viss tid. Vi må også forhindre at den ledige arbeidskraften blir utnyttet av vårt lands fiender. Å hindre eller i hvert fall bremse på følgende av naziarbeidsløsheten blir derfor en ny prøve på nasjonal solidaritet. Det blir et spørsmål om sosial forståelse fra arbeidsgivernes side, om støtte fra bondebefolkningen, om offervilje fra de nordmenn som har midler til å hjelpe og om samhold blant arbeiderne. Noen tilfredsstillende løsning for alle parter vil det sikkert ofte bli vanskelig å finne - men de muligheter som finnes må utnyttes. Det er sluttspurten vi nå er inne i, og det gjelder å holde sammen og holde ut til vi under frie forhold kan skape mere menneskeverdige lønns- og lovovilkår.

Vi gjengir senere et P.M. om arbeidsløshetsspørsmålet som er utarbeidet i full forståelse med det vi idag kaller den rette ånd for ivaretakelsen av alt norsk.

Stemningen i Sverige på kokepunktet.

Vi gjengir utdrag av et brev vi nylig har tatt imot fra Sverige: "Her er den alminnelige stemning nå på kokepunktet, ikke bare blant menigmann som alltid har vært vår venn, men snart sagt på alle hold. Pressen fører et voldsomt språk mot tyskerne og forlanger utålmodig at regjeringen straks skal slå til og bruke de midler som er nødvendige, ikke bare avbrytelse av de diplomatiske forbindelsene med Tyskland, men sette virkelig makt bak ordene og ta enhver konsekvens. Det svenske folket står enstemmig bak disse kravene, skriver pressen, og regjeringen må ikke nøle. Dette er sikkert et helt riktig uttrykk for stemningen ute i folket, og denne stemningen stiger for hver dag som går. Jeg tror svenskene følger det som en skam å sitte og se på blodterroren i nabolandet.

4000 nordmenn

har deltatt i forskjellige kurs i Sverige forrige sommer. Det nåværende antall kursdeltakere var ved årets slutt 1200.

Den danske motstandsbevegelses styrker

har siden nyttår skjerp kampen mot fienden. Målet har vært å vanskeliggjøre alle tyske militære forflytninger i Danmark, samt i størst mulig utstrekning å hemme den tyske krigsproduksjon i landet.

Tross forsterket tysk bevoktning har patriotene foretatt tallrike vellykkede angrep mot jernbanene på Jylland. Viktige reparasjonsmaterialer er blitt fjernet, og lange skinnelengder har forsvunnet. Foruten jernbanesabotasje har motstandsbevegelsens styrker på Jylland rettet angrep mot fiendens radiostasjoner, samt mot teleprinter- og relæstasjoner i Århus, som alle er blitt totalt ødelagt.

På tyn er flere angrep blitt foretatt mot tyske industrier. Lokomotiver er blitt ødelagt, og en bre sprengt i luften. Sabotasjen mot de tyske trolleytransporter florerer som aldri før.

På Sjælland har danske styrker bl. a. ødelagt den fiendtlige peilingsstasjon ved Vipperød. Alle tre peilingsmastene ble sprengt, og lar seg ikke reparere på mange måneder.

Frankrike behøver ingen vepnet máguis, erklærer Thorez. Centralkomitéen for Frankrikes kommunistiske parti har nylig avsluttet en viktig konferanse som pågikk i tre dager.

I en tale hvor han behandlet dagens situasjon utførlig sier partiets formann Thorez:

"Det er ikke lenger nødvendig å opprettholde irregulære vepnete grupper i vårt land. Den oppgave å bekjempe sabotasjen og fjerne sabotørene tilkommer statens autoritative organ. Den offentlige sikkerheten må garanteres ved et sikkerhetspolit, som opprettes for dette formålet. Den nasjonale frihetsbevegelsens oppgave er ikke å regjere, men å understøtte dem som regjerer!"

I tilslutning til Thorez's tale meldte radioen i Paris at den nasjonale frihetsbevegelsens kongress har godkjent en plan for sammenslutning av alle motstandsbevegelser i Frankrike.

Det franske blad "Resistance"

har sammenliknet dødsfaldene blant sårede soldater fra denne krigen med den første verdenskrig. Det fremgår av denne statistikk at antallet av dødsfald nå er betydelig mindre enn for 30 år siden:

Buksår:	dødsfall 1914:	75 %	nå	35 %
Brystsår:	"	50 %	"	15 %
Hodesår:	"	14 %	"	4 %
TBC:	"	9,4 pm	"	1 pm
Lungebetendelse:	"	28 %	"	7 %
Hjernehinneinflammasjon:	"	53 %	"	4 %

Den franske krigsminister Diethelm uttaler i et intervju at den franske hær kommer til å omfatte 650.000 mann om et par måneder "hvis krigen kommer til å vare så lenge".

Av de jøder krigen som før/bødde i Polen er nå 3/4 million blitt "lillevært". Lublin hadde opprinnelig 39.000, hvorav nå kun 200 er i live. Av Bialystocks 40.000 jøder er nå kun 150 tilbake. Mange av Warsjawas jøder flyktet til Sovjet-Russland, men størsteparten av de 300.000 som bodde i den polske hovedstad er blitt drept. I alt har Sovjet-Russland mottatt ca. 275.000 polske jøder.

Nederland Jernbanestreiken har nå pågått i 5 måneder. Men intet tyder på at jernbanearbeiderne akter å gi seg på tross av at forholdene blir mere og mere fortvilet for hver dag som går. Nederlenderne har vist en solidaritet og kampånd av det sjeldne. Det tyskokkuperte Nederland har gjennom London Radio annedot verden om hjelp fordi tyskerne akter å deportere nesten alle nederlandske mannfolk og sette dem til tvaagsarbeid i Tyskland.

Hjemmefrontens bondegruppe har rettet følgende appell til de norske bønder: Forsynings situasjonen er nå ugunstig. Det finnes lite fett og poteter. Kornet vil ta slutt i juni. Bønderne må derfor levere all melk og smør og likeledes poteter til norske mottakere.

Arbeidsløshetens spøkelse truer land og folk.

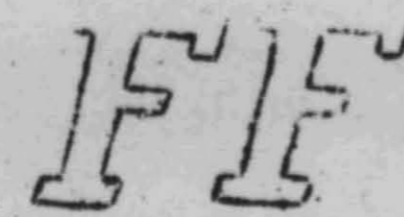
Allerede flere måneder før siste årsskifte henledet H.L. Oppmerksomheten på beskjefligelsesspørsmålet ved krigens opphør, og så tidlig som i desember ble påpekt at også i tiden inntil krigens slutt kunne spørsmålet bli brennende derved at firmaer og bedrifter "ved maktthavernes påbud eller av andre grunner" kunne bli tvunget til å gå til innskrenkninger eller stans innen den samlede produksjon eller deler av denne. Det ble i den forbindelse fremholdt at en slik situasjon kunne komme til å sette både bedriftenes økonomiske evne og bedriftsledelsens smidighet og oppfinnsomhet på en meget hård prøve. Den måtte se det som en nødvendig oppgave å planlegge den mest hensiktsmessige beskjefligelse for de ansatte med arbeid som ga størst mulig nytte for bedriftene selv om det kanskje var på noe lengere sikt.

Denne situasjonen er nå inntruffet og i et overmåte stort omfang. Den kunstige og helt krigsbetonte fullbeskjefligelse som de nåværende maktthavere fra første ferd av har tatt til inntekt for sitt system er i ferd med å slå om til en omfattende arbeidsløshet. Okkupasjonsmakten har på forhånd gjort sitt beste for å tilrettelegge en slik utvikling ved den stengning av firmaer og bedrifter som ble gjennomført i forbindelse med "den nasjonale arbeidsinnsats". Også disse bedrifter ville ellers hatt evnen til å gi beskjefligelsesmuligheter. Det som nå gjør situasjonen akutt er at i og med okkupasjonsmaktens sviktende evne til å søke vårt land utnyttet i sin krigspotensial er våre tilførsler av kull - det helt nødvendige grunnlag for store deler av vår industri - praktisk talt stoppet. De overmåte knappe beholdninger og stadig mindre tilførsler skal først og fremst gå til jernbanen til trolleytransporter. Av denne grunn er i de siste uker allerede stoppet, eller vil i nærmeste uker bli stoppet de fleste smelteverk og bergverksbedrifter, sementfabrikker og aluminiumindustri, en rekke støperier og bedrifter i tekstil- og konfeksjonsindustri. Det befryktes at også andre grupper vil bli berørt av brenselsvanskene.

Den kraftanspennelse som kreves av bedriftene blir altså aktuell tidligere og i større omfang enn tenkt, og den kommer følgelig til å strekkes over et lengere tidsrom enn antatt. De enkelte bedrifters evne til i en slik situasjon fortsatt å beskjefliges eller skaffe eksistensmuligheter for en større del av de ansatte er selvsagt meget varierende, idet både det tekniske og økonomiske grunnlag vil være forskjellig. Selv om de enkelte bedrifter som må stanse helt eller vesentlig må innskrenke sin regulære virksomhet derfor ofte vil måtte finne fram til individuelle løsninger, angis nedenfor visse hovedlinjer:

1. Opprydnings-, reparasjons- og vedlikeholdsarbeider settes i gang i størst mulig utstrekning.
2. Forstående anleggsarbeider settes i gang hvor det er mulig, herunder f. eks. nødvendige nedrivningsarbeider for ryddiggjøring av arealer til ny anvendelse, planlagte nybygginger settes i gang hvor material- og redskapssituasjonen gjør det mulig, og under alle omstendigheter bringes planene fram til anmeldelse, hvis ikke en forventet utvikling ute i verden, evt. manglende kjennskap til nye maskintyper etc. gjør dette ufor-svarlig.
3. Ønskelige veiarbeider av viktighet for distriktet og distriktets industri-bedrifter påbegynnes, selv om det blir et dyrt nødsarbeid og ikke i seg selv gir bedriftene økonomisk avkastning på samme måte som produktiv industrivirksomhet.
4. Det henstilles til de ansatte som opprinnelig er kommet fra jord- og skogbruk eller fiskerieraring å gå tilbake til disse næringer, likesom det henstilles til alle som kan skaffe seg annen beskjefligelse å gjøre dette.
5. I påvente av senere gjenopptakelse av driften bør bedriftene søke igangsatt vedhogst til eget behov og om mulig også til dekning av brensel for de ansatte. Den enkelte bedrift bør på forhånd søke å sikre seg bruks-tillatelse.

Den del av de ansatte som ikke på de under 1 - 5 nevnte eller andre måter kan få beskjefligelse, permitteres inntil videre, med en understøttelse som må variere etter forholdene og bedriftenes økonomiske evne, og der alterneres da i størst mulig utstrekning mellom den ved bedriften beskjefligede og ikke beskjefligede del. Selv om de permitterte får anledning til selv å

Quislingenes ansvar øker.

Våre hjemlige nazister har i de siste par årene i stadig stigende grad bekreftet hvor berettiget det er at ordet quisling i internasjonal språkbruk er blitt identisk med ord som forræder, judas o.l. Lenge var det her i landet forbeholdt tyske domstoler å dømme nordmenn til døden for patriotisk virksomhet. Men etterhvert er quislingene også på dette området kommet helt på linje med representantene for det land som Norge både reelt og formelt er i krig med. Sist så vi dette i februar, da den ene av morderdomstolene besto av norskfødte personer. En grovere form for landsforræderi er det vanskelig å tenke seg. Men quislingene har ikke nøyet seg med å opptre som bødler. De har utlovet en belønning på opptil 100.000 kroner for den gemeneste og mest foraktelige av alle forbrytelsor, nemlig angiveri mot norske patrioter. Overfor gode nordmenn er den slags løkkesat selvsagt den rene hån. Om det oklars finnes noen svake sjeler som skulle kunne reflektere på tilbudet, vet de formodentlig at de underskriver sin egen dødsdom om de forsøker å tjene penger på denne måten. Politiets diskresjon vil ikke hjelpe dem.

En ny kategori angivere ser vi nå dagstøtt rundt omkring i Oslo, de bevopnede patruljer som er opptatt med å ransake forbigående nordmenn. De blant dem som skulle være så heldige eller rettere sagt uheldige å finne "ulovlig" materiale og siden anholde den person som går med sakene på seg, de risikerer selvsagt samme skjebne som andre angivere - enten nå eller når krigens er slutt om kort tid. Quislingene og deres håndlangere kan være sikre på at rettferdigheten skal skje fyldest etter norsk lov og rett.

Arbeidsledighetens spøkelse truer land og folk.

Vi bringer nedenfor en ny orientering om arbeidsledighetsproblemet spesielt berøgnat på arbeiderne. Det P.M. som vi gjenga i forrige nummer av FF gjaldt i første rekke bedriftslederne. Når vi ofror så meget plass på dette spørsmålet, er det fordi det i tiden framover - om krigen enda varer noen måneder - sikkert kommer til å bli av sentral betydning. Det gjelder at problemet blir løst på en måte som den norske hjemmefronten er tjent med.

Allerede flere måneder før siste årsskifte henledet H.L. oppmerksomheten på beskjeftigelsesspørsmålet ved krigens opphør, og så tidlig som i desember ble påpekt at også i tiden inntil krigens slutt kunne spørsmålet bli brennende derved at firmaer og bedrifter ved makthavernes påbud eller av andre grunner kunne bli tvunget til å gå til innskrenkninger eller stans innen den samlede produksjon eller deler av denne. Det ble i den forbindelse fremholdt at en slik situasjon kunne komme til å sette både bedriftenes økonomiske ovne og bedriftsledelsens smidighet og oppfinnsomhet på en meget hård prøve. Den måtte se det som en nødvendig oppgave å planlegge den most hensiktsmessige beskjeftigelse for de ansatte med arbeid som ga størst mulig nytte for bedriftene selv om det kanskje var på noe lengere sikt.

Denne situasjonen er nå intruffet og i et overmåte stort omfang. Den kunstige og helt krigsbotente fullbeskjeftigelse som de nåværende makthavere fra første ferd av har tatt til inntekt for sitt system er i ferd med å slå om til en omfattende arbeidsløshet. Okkupasjonsmakten har på forhånd gjort sitt beste for å tilrettelegge en slik utvikling ved den stengning av firmaer og bedrifter som ble gjennomført i forbindelse med "den nasjonale arbeidsinnsats". Også disse bedrifter ville ellers hatt ovenn til å gi beskjeftigelsesmuligheter. Det som nå gjør situasjonen akutt er at i og med okkupasjonsmaktens sviktende ovne til å søke vårt land utnyttet i sin krigspotensial er vår industri, praktisk talt stoppet. De overmåte knappe beholdninger og stadig mindre tilførsler skal først og fremst gå til jernbanen til trolleytransporter. Av denne grunn er i de siste uker allerede stoppet, eller vil i nærmeste uker bli stoppet de fleste smelteverk og bergverksbedrifter, so-

nyttiggjøre seg sin dag til annen virksomhet, bør bedriften allikevel søke å yte en permisjonsunderstøttelse som deklarerer det absolutte eksistensminimum. Det gjøres merksam på at det ikke er nødvendig fra arbeidsgivernes side å trekke skatter for de ansatte hvis inntekter ligger på et eksistensminimum.

Det er ikke til å unngå at disse endringer i arbeidsforholdene medfører endringer i arbeids- og lønsvilkårene som arbeiderne forutsetter å få gjennomført med et visst varsel. Dessuten har de nåværende makthavere gitt en forordning om et spesielt tre ukers varsel til arbeidsformidlingen i forbindelse med en eventuell driftsinnskrenkning på grunn av brensel- og råstoffvansker. For å kunne gjennomføre endringene i arbeidsordningen eller den påtenkte permisjonsordning blir det derfor også av formelle grunner nødvendig å gå til oppsling av arbeiderne for å ha helt fritt grunnlag til gjennomføring av den ordning man vil velge for sin bedrifts vedkommende.

Det vil kanskje virke framod både for arbeidsgivere og arbeidere at der under disse forhold må gås til oppsling av arbeidere, men det må være klart at dette må til forat partene fritt skal kunne få ordne sine egne forhold. Det gjelder derfor at enhver bedrift som må gå til dette skritt, på forhånd har klarlagt forholdet for sine arbeidere enten ved direkte konferanse med dem eller gjennom konferanser med tillitsmennene. Det er av største betydning at bedriftene står i intim kontakt med sine arbeidere om disse dømtalelige problemer.

Ved de bedrifter hvor disse spørsmål kommer til anvendelse, kan stønadsoppsettet fås gjennom kontaktforbindelsene.

Frontsituasjonen.

Vestfronten: Den lenge forberedte offensiv er nå i full gang. Etter Eisenhowers uttalelser er dens første mål å nedkjempe tyskerne på vestre Rhinbredd. Korrespondenter melder at fremrykkingen på sine steder er gått så fort at frontmeldingene ikke greier å holde tritt med fortroppene. Meget tyder på at den tyske front er i ferd med å bryte sammen. Longst i nord står britterne og kanadiene langs Rhinen på en 30 km bred front. Alle de onsdag ble meldt at Udem var stormet og at 4. amerikanske arme sto bare 8 km fra Xanton. 9. amerikanske arme har ført en omgående bevegelse fra Rhein-dahlen nådd fram til den viktige by München-Gladbach. Düsseldorf, 20 km borte, ligger allerede under artillerifild. Mellom Jülich og Düren er oppnådd et gjennombrudd på bred front. 1. amerikanske arme står her bare 10 km fra Kölns sentrum som overdynges av granater fra artilleriet. Elven Erft er over skredet. Kanadiene har på sitt avsnitt av fronten brutt gjennom Hochwaldlinjen som er tyskernes siste forsvarslinje før Rhinen. 3. amerikanske arme behersker nå Prun-elva i hele dens lengde og har gått over Küllolva. Bitsburg er ranset og Ritterdorf erobret. Syd for Trier er oppnådd et brubode på 9 x 10 km, og byen trues med å inneslutes fra flere kanter. Luftkrigen fortsetter. Berlin er angrepet 9 døgn i trekk.

Østfronten: Omkring Sjukovs oppmarsj på midtfronten bevarer det fremdeles absolutt taushet fra Moskva og sin vane tre vil russene neppe bryte denne tausheten før de kan melde om større og avgjørende resultater. Tyske meldinger går ut på at Sjukovs armeer når som helst kan ventes å sette seg i bevegelse. Rokosowski har imens fortsatt sin fremrykking i nord og har på 4 dager presset seg 70 km videre inn i Pommern. Han står nå ca. 40 km fra Ostersjøen og truer med å dele de tyske nordarmeer i to. Bublitz, Hammerstein, Schlochau, Baldenburg, Stegers, Neu Stettin og Prechlau er erobret.

Siste runde

I et løp er alltid most krevende, men samtidig most avgjørende. Slik også med vår kamp mot nazismen. Påkjenningene blir stadig større, men målets nærhet skal spore oss til øket innsats. Desto før kommer seieren og desto større blir seierens frukter. Et av våre hovedmål er en

mentfabrikker og aluminiumindustri, en rekke støperier og bedrifter i tekstil- og konfeksjonsindustri. Det befiyktes at også andre grupper vil bli berørt av branselsvanskene.

Den kraftanspennelse som kreves av bedriftene blir altså aktuell tidligere og i større omfang enn tenkt, og den kommer følgelig til å strekkes over et lengere tidsrom enn antatt. De enkelte bedrifters evne til i en slik situasjon fortsatt å beskjefte eller skaffe eksistensmuligheter for en større del av de ansatte er selvsagt meget varierende, idet bare det tekniske og økonomiske grunnlag vil være forskjellig. Selv om de enkelte bedrifter som må stanses helt eller vesentlig må innskrenke sin regulære virksomhet derfor ofte vil måtte finne fram til individuelle løsninger, angis nedenfor visse hovedlinjer:

1. Oppryddings-, reparasjons- og vedlikeholdsarbeider settes i gang i størst mulig utstrekning.
2. Forestående anleggsarbeider settes i gang hvor det er mulig, herunder f. eks. nødvendige driftsarbeider for ryddiggjøring av arealer til ny anvendelse, planlagte nybygginger settes i gang hvor material- og redskapsposisjonen gjør det mulig, og under alle omstendigheter bringes planene fram til anvendelse, hvis ikke en forventet utvikling ute i verden, evt. manglende kjennskap til nye maskintyper etc. gjør dette uforensvarlig.
3. Økonomiske veiarbeider av viktighet for distriktet og distriktets industribedrifter påbegynnes, selv om det blir et dyrt nådarbeid og ikke i seg selv gir bedriftene økonomisk avkastning på samme måte som produktiv industrivirksomhet.
4. Det henstilles til de ansatte som oppriinnelig er kommet fra jord- og skogbruk eller fiskerieraring å gå tilbake til disse næringer, likesaa det henstilles til alle som kan skaffe seg annen beskjeftegjeldelse å gjøre dette.
5. I påvente av senere gjenopptakelse av driften bør bedriftene søke igangsatt vedhogst til eget behov og om mulig også til dekning av bransel for de ansatte. Den enkelte bedrift bør på forhånd søke å sikre seg bruks-tillatelse.

Den del av de ansatte som ikke på de under 1 - 5 nevnte eller andre måter kan få beskjeftegjeldelse, permitteres inntil videre, med en understøttelse som må variere etter forholdene og bedriftenes økonomiske evne, og der alt annet da i størst mulig utstrekning mellom den ved bedriften beskjeftegjeldende og ikke beskjeftegjeldende del. Selv om de permitterte får anledning til selv å nyttiggjøre seg sin dag til annen virksomhet, bør bedriften allikevel søke å yte en permisjonsunderstøttelse som dekker det absolutte eksistensminimum. Det gjøres merksom på at det ikke er nødvendig fra arbeidsgivernes side å trekke skatter for de ansatte hvis inntekter ligger på et eksistensminimum.

Det er ikke til å unngå at disse endringer i arbeidsforholdene medfører endringer i arbeids- og lønnsvilkårene som arbeiderne forutsetter å få gjennomført med et visst varsel. Dessuten har de nåværende maktforhold gitt en forordning om et spesielt tre ukers varsel til arbeidsformidlingen i forbindelse med en eventuell driftslanskroneking på grunn av bransel- og råstoffvansker. For å kunne gjennomføre endringene i arbeidsordningen eller den påtenkte permisjonsordning blir det derfor også av formelle grunner nødvendig å gå til oppsiling av arbeiderne for å ha helt fritt grunnlag til gjennomføring av den ordning man vil velge for sin bedrifts vedkommende.

Det vil kanskje virke fremmed både for arbeidsgivere og arbeidere at der under disse forhold må gå til oppsiling av arbeidere, men det må være klart at dette må til for at partene fritt skal kunne få ordne sine egne forhold. Det gjelder derfor at enhver som må gå til dette skrittet, på forhånd har klarlagt forholdet for sine arbeidere enten ved direkte konferanse med dem eller gjennom konferanser med tillitsmennene. Det er av største betydning at bedriftene står i intim kontakt med sine arbeidere om disse ømtålelige problemer.

Ved de bedrifter hvor disse spørsmål kommer til anvendelse, kan stønedsoppsettet fås gjennom kontaktforbindelsene.

Frontsituasjonen.

Beslutningene på Jalta-konferansen om intensivisering av krigføringen begynner nå for alvor å sette sitt preg på krigsbildet også i Europa. Siden offensiven på vestfronten tok til for vel en uke siden, har Hitlers Tyskland mottatt nye og knusende slag både i vest og øst og fra luften. De vest-allierte hamrer seg stadig videre gjennom Sigfriedlinjen og russerne ruller for hver dag nærmere mot Tysklands hjerte. I tillegg til den kritiske situasjon på frontene begynner de indre problemene å vokse nazistene over hodet. Transport- og forsyningsvesenet er nå fullstendig havnet i kaos. Enhetsrasjoneringen for hele landet er derfor opphevet og i stedet har de enkelte lokale myndigheter fått fullmakt til å gjennomføre rasjoneringen som best de kan. Antinazistiske støninger kommer mer og mer til syne, men størstedelen av befolkningen er helt apatisk. Det er imidlertid tegn som tyder på at den desentralisasjon som er blitt nødvendig på grunn av ødelagte kommunikasjonsmidler legger hindringer i veien for effektiviteten i det nazistiske terrorapparat. De store folkeforflytninger som skjer med flyktningestrømmene gjør det også vanskeligere å holde befolkningen under disiplin. Selve grunnmuren i Hitlers rike begynner således å slå sprekker.

Vestfronten: Den allierte framrykking fortsetter i et tempo som hittil har overgått alle forventninger. De behersker nå praktisk talt hele vestre Rhinbredd i nord, og korrespondentmeldinger går ut på at mindre patruljer allerede opererer på østsiden, Köln, som ble erobret allerede tirsdag er den største tyske by som hittil er falt. Den hadde i fredstid ca. 800.000 innbyggere. Nå er den en ruinhaug som i 3 måneder har vært uten vann og elektrisitet. Det var nå 200.000 sivile i byen, men mange av disse er i vernoppliktig alder og antas å ha dessertert. Syd for Köln har 1. ste amerikanske arme nådd Bonn. General Pattons 3. arme har rykket videre i ilmarsj, 100 km. på 60 timer, og står nå ved Rhinen ca. 18 km. fra Coblenz. - Rheinberg, Sondersboch, Gerolstein og flere byer er erobret. Flere tusen polske, russiske, franske og jugoslaviske tvangsarbeidere er befridd i dette området.

B.B.C.s militære medarbeider, major Hastings, uttaler at Sigfriedlinjen nå er fullstendig knekket og det er ikke teknisk ugjennomførlig å sette over Rhinen i stor målestokk i den nærmeste fremtid.

De tyske tap i fanger siden invasjonen beløper seg til over 1 million mann og bare i slaget om Rhinen har de hittil tapt over 250.000 og mengder av utrustning og materiell.

Østfronten: De russiske flankoperasjoner har i ^{de} senere ukene satt sitt preg på østfronten. Etterat Rokosowski nå er nådd fram til Østersjøen og Sjukow har tatt Cammin ved innløpet til Stettin behersker de nå hele kyststrokningen fra Köslin til Stettiner Haff. Sjukows midtfront skulle nå være tilstrekkelig sikret mot flanketrussel og såvel nøytrale som tyske korrespondenter venter at stormen mot Berlin skal bryte ut hver dag som helst. Det er imidlertid mulig at dette ikke vil skje som et frontalangrep, men ved en omgående bevegelse i stor skala. At Sjukow står så langt nord som ved Stettin og har tatt Passow, kan tyde på at fremstøtet skal skje også fra nord. At tyskerne har kommet til å yte en forbitret motstand er man fullt forberedt på. Det er sannsynlig at den russiske taktikk her, slik som ved Warszawa, Budapest, Breslau og andre store byer, vil tilstrebe utflanking og omringning. Dette har orfaringsmessig vist seg å være billigst for angriperne.

Blant de tyske byer som er erobret de siste dager nevner vi: Graudenz, Tropolow, Greifenberg, Plathe, Stolzenberg, Guslow, Bolgard, Preussich-Stargard og Stargard.

I syd har Malinowski nådd fram til et punkt som ligger ca. 100 km. fra Bratislava.

Stillingen på østfronten er i det hele tatt nå så ugunstig som vel mulig for tyskerne og et sammenbrudd av hittil ukjente dimensjoner synes å være uunngåelig i den aller nærmeste fremtid.

Den nye regjering består av sosialister og kommunis-
ter.
Hole den tyske ubåtflåten har nå sin basis i Norge.
opplyste den engelske marineminister i en tale i Underhuset tirsdag. Vi-
dere fortalte han at det hittil var fraktet 4 millioner tonn krigsmat. riell
fra Storbritannia til Sovjetsamveldet.

Hjemsfronten

Fra Redaksjonen:
Et teknisk ukentlig gjørte at vi i siste nr. ikke fikk plass til hele krigs-
oversikten og måtte utelate alt hjemmefrontnytt. Vi gjengir en del av ny-
hetene summarisk: To tyske ubåter er sunket ved Bergen etter eksperimenter
med nytt "V-våpen". 20 marineoffiserer dør blant en av det tyske ubåt våpens
høyeste sjøfer, Spieler, omkom. Bombangrepet mot Horten forledet noget
vollykket. Været og andre tyske anlegg samt båter ødelagt. Selve byen u-
skadt. - Fangotallet på Grini ca. 2000. - Massearrestasjoner i Bergen og på
Hamar. Antallet arresterte i Kr. sand og omegn 2-300, iflg. en kjentmann.
Minst 150 tyskere gikk ned
med "Austri", som gikk i konvoi. Tre andre skip i konvoien gikk også
tapt.

Ved Loirvik på Stord
ble Slidelfabrikk nylig bombet, og Fylkesbåtenes "Gula", som lå til
reparasjon, gikk tapt.

Fra Stavanger
meldes at tyskerne på Sola monterer en helt ny flytype.
En ny ubåthavn
planlegges tyskerne ved Bergen ved utløpet av Nordåsvannet. - Portforbu-
det i Bergen ble hevet 2. mars.

En ingeniør ved Viking Rom- og pakningsfabrikk
er uheldig ivrig for å øke produksjonen av varer til tyskerne. Vi venter
forandring til det bedre.

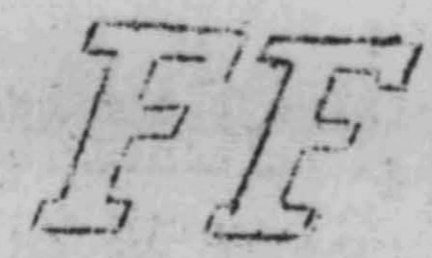
Karl Pömmersås
lyver - tross tyskernes dødsattest!

Fra HL.:
NS har ikke lært av sitt nederlag med AT og mobiliseringen av de tre års-
klasser ifjor. De har også i år innkalt gutter og jenter til AT-sesjon. Vi
skal vise dem at vår front er like fast nå. Ingen gutt eller jente møter til
sesjon eller tjeneste! VÆR STERK! GJØR ANDRE STERKE!

Fra HL.: Til innkalt AT-jenter!
Rusk ordren fra HL: DU SKAL LÅSE MØTE TIL SESJON! DU SKAL IKKE MØTE

TIL TJENESTE! -- Ifjor tok guttene hardeste støyten. I år skal jentene holde
fronten like fast som guttene i de mobiliserte årsklasser gjorde. Det er en
plikt og en æressak. Kvinnelig AT er en nazistisk institusjon og står under
ledelse av nazister. De bestemmer hvor du skal sendes hen, hva du skal lære
og hva du skal gjøre. Nazipropagandaen forteller deg at kvinnelig AT er nød-
vendig for å skaffe bøndene arbeidshjelp. Dette er ikke riktig. Det er nå
tusener av ledige jordbruksarbeidere og jordbruket vil bli best hjulpet ved
at denne arbeidskraften blir brukt i landets interesser. Ingen gode nord-
menn vil ta imot hjelp av AT. Det er gitt parole om det. AT vil derfor ba-
re bli benyttet av tyskere og nazister. I Nord-Norge måtte de bistå fienden
med den skjendigste krigsforbrytelse som har vært gjort mot vårt land. Du må
være forberedt på at noe slikt kan gjenta seg. AT samler ungdommen i leirer.
Er du klar over hvor farlig dette er i år? Når som helst kan krigen blusse
opp her i landet også, og hva vil det da bety med slike jenteleirer som tys-
kerne og engelskerne har myndighet over? Dere kan bli tvunget til å gjøre
tjeneste for fienden, med soldatforpløining og i lasarettene, mens guttene
står på den andre siden i våre hjemstovner og sammen med de soldatene som
ikke kommer i. Nekt å ha noe med kvinnelig AT å gjøre.
INGEN NORSK JENTE TIL AT I ÅR. STÅ SAMMEN MED GUTTENE! VÆR STERK! GJØR
ANDRE STERKE!

Disse parolene må følges helt ut. Kom deg unda ved å ta arbeid på gårds-
bruk eller skogsarbeid. Kampen mot AT er et lødd i kampen for et fritt Norge
og en
FRI FAGBEVEGELSE.

FRI FAGBEVEGELSE

organ for

Den Fri Arbeidernes Faglige Landsorganisasjon.

Nr. 10.

5. årgang.

16. mars 1945.

På vakt mot fiendens ødeleggingsplaner!

Vårt lands stilling i den gigantiske sluttkampen som nå utspilles i Eu-
ropa er ganske eienendelig: På den ene side er vårt vævre mål å få tysker-
ne ut av landet så snart som mulig. På den annen side er det inntil videre
vår plikt å hindre dem i å forsterke andre frontavsnitt i Europa med tropper
som de søker å trekke ut av Norge. Sabotasjegruppenes hensikt med aksjonene
mot oljelagre, bilverksteder og jernbanelinjer har jo nettopp vært å hindre
tyske troppeforflytninger i vårt land. Ikke minst for å spare norske liv er
sabotørene betredd disse oppgavene, som ellers måtte vært løst av allierte
flystyrker. Aksjonene foregår etter ordre fra F.O. og den allierte overkom-
mando. Sabotørene har derfor krav på all mulig støtte. Og de nordmenn som
kan øke tyskernes transportvansker gjennom såkaldt passiv sabotasje, må gjøre
det.

Uansett om tyskerne fortsatt blir i Norge i samme antall som nå og uan-
sett om de rømmer nye deler av landet eller ikke, så vil betydelige norske
nasjonalverdier trues av ødelegging i den krigens slutfase som vi nå er in-
ne i. Like sikkert som det idag er nødvendig med en omfattende sabotasje mot
tyskkontrollerte bedrifter, kan det derfor imorgen bli nødvendig å verge nor-
ske verdier mot tilintetgjørelse fra tyskernes side. Hjemmefrontledelsen og
Forsvarets Overkommando vil nok på dette som på andre områder sende ut paro-
ler, og de må oppfattes som ordre. Men slike generelle ordre kan ikke all-
tid gå inn på alle detaljspørsmål og spørsmål av typisk lokal karakter. Un-
der alle omstendigheter er det gunstig at arbeiderne seg imellom eller i sam-
råd med arbeidsgiverne drøfter og tenker gjennom hvorledes de skal søke å
mestres de forskjellige situasjoner som kan oppstå. Vi må ikke oppleve en
Finmarkisering av hele Norge! På vakt mot fiendens ødeleggingsplaner!

Den faglige verdenskongress

som ble holdt i London i februar, har vi enda ikke fått noe fullstendig
referat av. Et par opplysninger kan vi gi på grunnlag av svenske pressemel-
dinger. Et av kongressens første vedtak var å innby finske og italienske fag-
foreningsfolk til å møte som representanter. Både finnene og italienerne kom
pr. fly til kongressen og deltok i de videre forhandlinger.

Til å utrode spørsmålet om danningen av en ny fagforeningsinternasjonale
ble det nedsatt en stor komite med medlemmer fra nesten alle de represen-
terte land. En innstilling fra
komiteen skal legges fram på en ny verdenskongress som skal holdes i Paris in-
nen utgangen av 1945. Også komiteen skal ha sitt hovedkvarter i Paris - en
beslutning som oppfattes som et slags mistillitsvotum til den gamle faginter-
nasjonalens ledelse, som har sitt sete i London. I en av kongressens resolu-
sjoner går deltakerne enstemmig inn for 40-timers arbeidsuke uten lønnsenkning
og for øking av den materielle hjelpen til de befriede landene. -- Når det
gjaldt krigen og fredsslutningen, sluttet kongressen seg helt til vedtaket på
Jaltakonferansen, men går meget lenger i spørsmål som spesielt interesserer
den internasjonale arbeiderbevegelse. Videre foreslår kongressen at fagbe-
vegelsen representeres som rådgivende organisasjon på San-Fransisco konforan-
sen. - Når det gjaldt de tyske arbeiderne vedtok man blant annet at den in-
ternasjonale fagbevegelse må få anledning til å kontrollere arbeidsvilkårene
til de tyskere som eventuelt blir utskrevet til gjenoppbyggingsarbeid i de
krigsherjede land.

Diskusjonen om veipnet svensk intervensjon i Norge.

Da utenriksminister Günther før en tid siden ble interpellert i den svenske riksdag om den svenske regjering aktet å foreta seg noe i anledning de 34 dødsdommene i Norge, svarte han bl. a.:

"Disse nye og opprørende voldshandlinger mot det norske folk, i forening med underretningene om de tyske troppers ødelegging av Nord-Norge, som synes å ha rammet hele området ned til Tromsø-distriktet, har vakt den største harm og avsky hos hele det svenske folk. Overfor det tiltakende voldaregime som den tyske okkupasjonsmakt og de norske quislinger synes å være like ansvarlige for, deler vi helt og holdent nordmennenes følelser. Både i Berlin og Oslo vet man dette. Man bør der også uten vanske forstå at svenskene, liksom nordmennene, spør seg selv om en fortsettelse av voldshandlingene mot det norske folk, og om en videre ødelegging av landet er sannsynlig, samt at vi må anse dette spørsmålet for å være av stor betydning også for Sverige." Morgentidningen (tidl. Social-Demokraten) skriver i en kommentar til Günthers tale: "En slik situasjon kan kanskje inntra da en politibetonet svensk aksjon kan bli nødvendig for å hindre en total ødelegging. Skulle den norske regjering og hjemmefronten komme til den konklusjon at en svensk hjelp bør forsøkes rekvirert, kan man sannsynligvis regne med at det svenske standpunkt blir tatt opp til ny drøfting". - Stockholms-tidningen skriver: "At utenriksministeren idag ikke vil komme inn på spørsmålet om eventuelle svenske forholdsregler, er selvsagt. Den advarsel som ligger i hans uttalelse bør imidlertid være tydelig nok. Bak den står hele regjeringen og hele det svenske folk." - Aftontidningen: "Svaret kan tolkes slik at regjeringen ikke anser det utelukket at Sverige kan komme til å bidra til å pasifisere Norge. Evilke former en slik aksjon kan få, er det på det nåværende tidspunkt for tidlig å avgjøre. En forutsetning er det imidlertid at den skal lindre og forkorte nordmennenes inferno." --- Stort sett i samme retning skriver hele den svenske presse.

Danmark og Norges kamp.

Lederen for den danske utefront, Christmas Möller, var forleden i Stockholm og ble da intervjuet av det norske tidsskriftet "Avisutdrag". I en uttalelse hvor han bringer en hilson til den norske hjemmefront, sier han: "Norge har ved sin krig og sin hjemmefronts kamp vunnet seg førsteplassen i Norden, og hele verden vet hvilken uvurderlig innsats Norge har ytet".

Christmas Möllers uttalelse er både gledelig og smigrende. Imidlertid kan vi ikke være enig i at Norge skal plasseres på noen førsteplass foran Danmark. Når vi kom før med i en aktiv kamp mot tyskerne, skyldtes det jo at begivenhetene i forbindelse med det tyske overfall og tyskernes senere okkupasjonspolitikk artet seg forskjellig i de to land. - De nordmenn som bestandig klager over for liten aktiv innsats her hjemme og gjerne peker på Danmark som et eksempel for oss, kan imidlertid uten skade notere seg Christmas Möllers ord.

Stemningen i Tyskland.

En svenske som har bodd mange år i Tyskland, vendte forleden tilbake til Sverige. Han forteller til "Dagens Nyheter":

"Ingen tysker tror lenger at krigen kan vinnes. En høyere tysk offiser sa til en av mine venner at krigen ville være slutt innen to måneder. Stemningen overfor nazismen og dens ledende menn har også forandret seg på en helt påfallende måte. Idag skjeller man åpent ut de ansvarlige. Heil Hitler hilsen er så godt som forsvunnet. - Helt Berlins sentrum er en eneste ruinhaug. Tar man sporvegen og reiser rundt i byen et par timers tid, så er det en sjeldenhet å finne et eller annet hus uskadt. Jeg forstår ikke hvor menneskene igrunnen lever. - Flyktningene som flommer inn over byen gjør heller ikke situasjonen bedre. De fleste som er kommet i det siste er fra Breslau, og disse er rene norrevrak og sjoletter.

Frontsituasjonen.

Det er nå ca. 3 uker siden Eisenhower meddelte at vestfrontoffensivens første mål var å rense vestre Rhinbredd for fiender. Idag er dette målet nådd. Det er gått over all forventning raskt, og de allierte har allerede etablert et solidt bruhode på Østre Rhinbredd. Vi må imidlertid regne med at det nå vil inntre en kortere oppladningspause før fremstøtet fortsetter. Dette av to årsaker: For det første groidde hovedmassen av de tyske tropper å trekke seg over Rhinen intakt. Von Rundstedt valgte ikke å ta hovedslaget på vestre Rhinbredd slik som de allierte ganske sikkert hadde regnet med og håpet på. Han foretrak heller "å vinne tid". Selv om han for å oppnå dette måtte oppgi verdifulle befestninger og mengder av verdifullt materiell og etterlot seg tusener av drepte og fanger, må man regne med at hans armeer på Østbredden er fullt kampdyktige når de blir reorganisert og supplert med reserver. Så medtatt som det tyske jernbanenett nå er vil det imidlertid bli meget følelig at Rhinen ikke lenger kan brukes som transportvei, og at de allierte allerede har avskåret autostradene Köln - Wiesbaden - Frankfurt. For det annet må de allierte ha tid til å utbygge forbindelsene over elva. Remagenbrua som de erobret uskadd, har en altfor liten kapasitet til å greie forsyningene alene. Det regnes med at det må til mellom 20 og 30 pontongbruor for at tilførselene skal bli tilstrekkelige for en fortsatt alliert storoffensiv på Østbredden. Flere slike bruor er imidlertid allerede slått over elva - den første var forbig på 96 timer - så særlig lang tid vil det neppe gå før fronten ruller videre. Det er også høyst sannsynlig at nye overganger vil skje lenger nord fra Montgomerys oppladete avsnitt. - Helt Ruhrdistriktet er nå direkte truet og for en stor del allerede satt ut av spillet ved de alliertes flyangrep og artillerifeld. - Det er meldt at Himmler har flyttet sitt hovedkvarter til Konstanz like ved den Sveitsiske grense.

Den strategiske situasjon på Østfronten har ikke endret seg meget i ukten som gikk. I og med erobringen av Küstrin er stormen mot Berlin innvarslet, men det ser fremdeles ut som om Sjukovs operasjoner på nordfronten, i Stettin-området, har større mål enn en blott og en bar flankesikring. Vi må derfor være forberedt på at utviklingen kan by på strategiske overraskelser. Paul Winterthens telegraferer fra Moskva at kampene om Küstrin var de hårdeste som russerne hittil har utkjempet. Veien til Berlin vil sikkert bli fanatisk forsvart av tyskerne selv etter at dette viktige punkt er gått tapt, men det er et stort spørsmål om forsvaret her er tilstrekkelig utbygget til å oppholde russerne når fronten først kommer i bevegelse. Det er for øvrig ikke utelukket at russerne foretrekker å gjøre ende på motstanden i Königsberg, Danzig og Stettin før de samler seg om det endelige støt mot vest.

Vestfronten: Remagenbruhodet er nå utvidet til en lengde av 30 km. og en bredde på 12 km. og vokser for hver time ettersom materiell og soldater strømmer over elva. Også i syd kan vi notere god fremgang. Amerikanerne står nå ca. 15 km. øst for Saarburg og er også her trengt dypt inn i Sigfriedlinjen. Bare de siste dagene er fangtallet i dette avsnittet kommet opp i ca. 15000. 7. amr. arme rykker mot Homburg og Zwickbrücken. De allierte kastet onsdag for første gang 10 tons bomber over Vest-Tyskland. Disse har en lengde på 6 meter og en diameter på 1 meter og har en enorm skadevirkning.

Østfronten: Rokosovski konsentrerer seg fortsatt om slaget i Pommern og har god fremgang. Ringene om Königsberg og Danzig sluttet tettere for hver dag. Byene er helt i ruiner. Gdynia står for fall. Sjukov har helt innesluttet Stettin og byen ventes å falle med det første. Etter erobringen av Küstrin har han vesentlig foretatt lokale operasjoner av begrenset omfang på midtfronten. På Konjevavsnittet er det for øyeblikket relativt rolig, men lenger sør - på Malinowskis frontavsnitt er aktiviteten øket. Han har god fremgang ved Grane-elva og har tatt flere tusen fanger. Tyske motangrep ved Balatonsjøen er slått tilbake.

London melder at statsråd Hindenl har overtatt Arbeidsdepartementet og statsråd Sven Nielsen Handelsdepartementet.

Forsyninger til Nord-Norge.

Til den 8. februar 1945 er følgende forsyninger kommet til Nord-Norge: 129 tonn hermetisk kjøtt, 28 tonn tørrmelk, 737 tonn kjeke, 928 tonn mel, 201 tonn sukker, 76 tonn salt, 40 tonn kaffe, 2 tonn te, 3 tonn kål, 3 tonn gjær, 6 tonn tobakk og sigaretter, 27 tonn potetemesel, 11 tonn ost, 10 tonn erter, 1 tonn tørrete egg, 60 tonn kraftfor, 99 tonn høy, 1.045 tonn bensin, olje m.v. Videre 110 Nissen-hus, 25 3-tonns lastebiler og 169 tonn diverse husgeråd.

Farlig naboskap for Fossum.

Den tidligere kommissariske leder for LO, Odd Fossum, hadde det en smule hett før han ble avsatt. Det viser seg nemlig at selveste Jonas Lie eller en av hans lakoner var frampå og snuste litt i naboskapet hos Fossum og gjorde en forferdelig oppdagelse: Inne på et kontor hadde man funnet et bilde av kommunistene Sacco og Vanzetti! Det ble stor oppstandelse og Fossum måtte rykke ut og forsvare seg. Han forsikret at hans nyordnede LO var rent og uskyldig, men at det fatale bilde hang bak en dør i et kontor som LO ikke hadde noe med. Kontoret lå i andelsselskapet Youngsgull som er atskilt fra Folkets Hus og som man ikke har kunnet nyordne. Siden Fossum ble avsatt har det visst vært meget vanskelig å finne en passende jobb for ham. Hvorfor det ikke la ham få øve seg i å pokke stein.

Politimannen Sövik

er blitt leder av Sikkerhetspolitiet etter Marthinsen. Politifullmektig Krantz er oppnevnt som sjef for Statspolitiets Oslo-avd. og politiinspektør Sverre Martinius Johansen som sjef for Bergensavd.

Etter at slepebåtene i Fredrikstad var blitt ført til Sverige er det rekvirert 4 bevopnede hirdkarer til å følge med rutebåten "Svinesund" som går fra Halden til Hvaler.

Omfattende sabotasje mot jernbanene.

Natt til 15. mars ble det utført virkningsfulle sabotasjeaksjoner mot jernbanelinjen i Østfold og Vestfold. I Østfold ble linjen brutt på en rekke steder mellom Aas og Kornsjø. Lokaltogene til Ski fortsetter som vanlig, men trafikken til de store Østfold-byene er stoppet. På Vestfoldbanen er skadene likeledes omfattende - foreløpige meldinger sier at trafikken syd for Drammen er innstillet. - For en tid siden ble det også utført nye effektive sprengninger av jernbanelinjen syd og nord for Trondheim. - Onsdag 14. ds, litt før kl. 10 om kvelden skjedde en voldsom eksplosjon på Jernbanetorget, Statshavnens Administrasjonsbygning ble fullstendig rasert. Bygningen er kløvet i 2 deler. - Som enhver vet er hensikten med aksjonene å hindre eller forsinke tyskernes forsøk på å forsterke forsvaret av Tyskland med tropper fra Norge. Følgelig bidrar de til å forkorte krigen og okkupasjonen. Derfor må ingen gode nordmenn gi seg til å syte og klage om aksjonene skulle føre med seg små ulemper også for dem. (se for øvrig ledere).

Feilaktig fortolkning

De instruksjoner om arbeidsløshetsproblemet som vi har offentliggjort gir arbeiderne og arbeidsgiverne råd om hvorledes det best skal unngås at arbeiderne blir uten beskjefte og inntekt. Vi har imidlertid allerede fått høre om et tilfelle hvor en arbeidsgiver har utnyttet siste avsnitt i de instruksene som gjelder arbeiderne, til å nekte å ta inn folk som var lovet arbeid. Det gjelder en større industribedrift hvis økonomiske stilling er meget god. Det avsnitt som bedriften har vist til gjelder spørsmålet om hvordan arbeidsgiverne formelt skal forholde seg ved oppsiing av arbeiderne. Arbeidsgiverne bør legge merke til at det uttrykkelig blir slått fast at oppsiing ikke må finne sted uten at spørsmålet på forhånd er klarlagt og diskutert med arbeiderne eller deres tillitsmenn. Å ofre flere ord på de bedriftsledere som vil bruke instruksene som påskudd til en arbeiderfiendtlig oppførsel, skulle ikke være nødvendig. De vil komme til å måtte stå til ansvar for sine gjerninger når de norske arbeiderne igjen står samlet i en

FRI FAGBEDELSE

til

FRI FAGBEDELSE.

Nr. 11.

Ved en feil gjenga vi i en liten del av opplaget i siste nr. av "FF" det P.M. om arbeidsløsheten som i første rekke var beregnet på bedriftslederne.

For de lesere som derfor ikke fikk se de instruksjonene vedr. arbeidsløshetsproblemet som var beregnet på arbeiderne, sender vi med dette tillegget.

De nåværende makthavere har hele tiden tidligere skrytt av at de med sitt system hadde avskaffet arbeidsløsheten, men nå forteller de at "forholdene på arbeidsmarkedet er vesentlig endret".

Fullbeskjefte som bare har vært et kunstig krigsforhold holder på å slå om til en omfattende arbeidsløshet. Den viktigste grunn til dette er at vi fra Tyskland, som ikke lenger klarer å misbruke Norge i sin krigsmaskin, praktisk talt ikke får mere kull. Dette har gjort at de fleste smelteverk og bergverksbedrifter, sementfabrikker og aluminiumindustri, en rekke støperier og bedrifter i tekstil- og konfeksjonsindustri alt er eller snart blir stanset. Også andre industri- og håndverksgrupper vil bli berørt av brenselsvanskene, og det blir på denne måten et meget stort antall arbeidere som kommer ut av ordinær beskjefte.

Vi har konstatert at de norskinnstilte bedrifter forstår at de må gjøre det de kan for også under stans å søke flest mulig beskjefte med reparasjons- og opprydningsarbeid eller liknende eller om nødvendig gi permisjon med økonomisk understøttelse i denne vanskelige situasjonen, men vi vet jo at alle bedrifter ikke er like økonomisk sterke. Og samtidig som en periode med stans i den ordinære drift både arbeidsmessig og økonomisk vil bli tung og vanskelig for arbeiderne, vil den som enhver vil forstå også bety overmåte store påkjenninger for bedriftene. For begge parter vil det således stå klart at permittering med understøttelse bare må bli den siste utvei:

For arbeiderne vil understøttelsen bli eksistensminimum og for bedriftene en ren og skjør utgift.

For arbeiderne ved norske bedrifter som blir stanset i sin ordinære produksjon må linjene derfor bli:

1. Både av omsyn til seg selv, sine arbeidskamerater og bedriften må alle som er kommet fra jord- og skogbruk og fiske søke snarest å gå tilbake til disse yrker, og også de andre som kan skaffe seg annet arbeid gjør dette.
2. De arbeidere som bedriften kan anvise arbeid, påtar seg dette så langt de evner, selv om det nye arbeid har en annen karakter enn det tilvante.
3. I de tilfelle hvor bedriften ikke kan skaffe alle arbeid hjelper arbeiderne bedriftsledelsen med å finne den beste ordning så det veksles mellom dem som arbeider og dem som får permisjonsunderstøttelse.

For mange av de folk som blir ledige fra state- og kommunale- og rekvirerte eller nazistisk ledede bedrifter, og som ikke kan regne med å ha noen ansvarsbevisst arbeidsgiver, vil det ikke bli noen annen ut-

enn å melde seg ledig på arbeidskontorene. Dette kan formentlig på nåværende tidspunkt gjøres uten risiko, da "den nasjonale arbeidsinnsats" ikke lenger har synderlig behov. Maktøverne vil imidlertid ikke for noe pris ha innregistrert arbeidsledige og vil derfor komme til å sette i gang forskjellige offentlige arbeider som veg- og jernbanebygging, vedhugst, kulturarbeider i skog og mark etc. De av disse arbeider som er av ren sivil norsk natur kan enhver ledig arbeider ta.

Det er ikke til å unngå at disse endringer i arbeidsforholdene medfører endringer i arbeids- og lønnsvilkårene som arbeiderne forutsetter å få gjennomført med et visst varsel. Dessuten har de nåværende makt-havere gitt en forordning om et spesielt tre ukers varsel til arbeidsfor-midlingen i forbindelse med en eventuell driftsinnskrenkning på grunn av brensel- og råstoffvansker. For å kunne gjennomføre endringene i arbeids-ordningen eller den påtenkte permisjonsordning blir det derfor også av formelle grunner nødvendig å gå til oppsøking av arbeiderne for å ha helt fritt grunnlag til gjennomføring av den ordning som vil velge for sin bedrifts vedkommende.

Det vil kanskje virke fremmed både for arbeidsgivere og arbeidere at der under disse forhold må gå til oppsøking av arbeiderne, men det må være klart at dette må til fordel for partene fritt skal kunne få ordne sine egne forhold. Det gjelder derfor at enhver norskinnstilt bedrift som må gå til dette skrittet, på forhånd har klarlagt forholdet for sine ar-beidere enten ved direkte konferanse med dem eller gjennom konferanser med tillitsmennene. Det er av største betydning at bedriftene står i intim kontakt med sine arbeidere om disse utålelige problemer.

Ved de bedrifter hvor dette vil komme til anvendelse kan oppstil-ling vedrørende stønadens størrelse tilstilles ved henvendelse gjennom de stedlige bindeledd.

FF

FRI FAGBEVEGELSE

organ for

Den fri Arbeidernes Faglige Landsorganisasjon.

Nr. 12.

5. årgang

23. mars 1945

Den faglige verdenskongress.

Arbeiderbevegelsen har alltid vært internasjonalt innstillet. Stadige kriser og krigerske oppgjør mellom nasjonene har riktignok gang på gang lammet eller ødelagt de internasjonale arbeiderorganisasjoner, men like ofte er arbeiderinternasjonalismen oppstått påny. Tilbakeslaget har vært harde, men de har gitt rike erfaringer. Illusjonene er etterhvert blitt færre, evnen til å vurdere de praktiske mulighetene er blitt større.

Den faglige verdenskongress som ble holdt i London i februar var et klart vitnesbyrd om hvor brennende interessen for internasjonalt samarbeid er blandt de faglige arbeidsorganisasjoner rundt om i verden. Konferansen var utvilsomt den mest representative som er holdt i den internasjonale arbeiderbevelses historie. Omlag 240 delegater fra 42 land som representerte mellom 50 og 60 millioner fagorganiserte arbeidere kom her sammen for å drøfte en rekke spørsmål av livsviktig betydning, ikke bare arbeider-klassen, men i videste forstand for hele menneskeheten. Drøftelsene pågikk i 11 dager og ble viet stor oppmerksomhet i hele verdenspressen.

Av vesentlig betydning er det at kongressen betydde et definitivt brudd med arbeiderinternasjonalismens "europæiske isolasjon". Foruten Sovjet-samveldet, som har 27 millioner fagorganiserte, var både nord- og sydameri-kanne, afrikanske og asiatiske land representert. Ingen av disse var med i den gamle faginternasjonalen. Etter vår mening er det også grunn til å hilse med glede at kongressen innbød representanter for de tidligere fiende-land Italia, Finland, Bulgaria og Romania. Bare finnene nådde fram til møtet før det var slutt. Det var forøvrig russerne som foreslo at de skulle få være med.

I den komite på 41 medlemmer som skal forberede dannelsen av den nye internasjonale, ble Ingvald Haugen, Sjømannsforbundets formann, valgt inn som medlem. Denne komiteen har igjen valgt et administrasjonsstyre som skal fungere på komiteens vegne og gjøre det viktigste av det forberedende arbeide. Komiteen består av 13 medlemmer. Samtlige europeiske småstater er imidlertid holdt utenfor denne ytterst betydningsfulle komite. De har bare en indirekte representasjon gjennom belgieren Schewenels (faginter-nasjonalen) og hollenderen Oldenbrook (transportarbeiderføderasjonen.) Mot denne utmanøvrering av småstatene protesterte Ingvald Haugen ganske skarpt. Det er vel sannsynlig at småstatene på kongressen i høst, når den nye internasjonale skal ferdigorganiseres, går samlet inn for en linje som gir dem en større medbestemmende innflytelse.

Valgene i Finland.

ble en stor seier for Det demokratiske folkeparti, som forøvrig ikke er noe enhetlig og fast organisert parti. Det består av 3 hovedgrupper: Det reorganiserte kommunistparti, "sekslinggruppen" under ledelse av de seks tidligere sosialdemokratiske riksdagsmenn som i sin tid ble idømt tukthus-straffer for sin opposisjon mot den finske utenrikspolitikk, og som tredje gruppe en stor del av de sosialdemokrater som i høst dannet en organisert fraksjon mot Tanners politikk. Etter den foreløpige optelling har folke-demokratene fått 49 av riksdagens 200 mandater. Da det finske kommunist-parti ble forbudt for 15 år siden, hadde det 23 mann i riksdagen. Ved de senere valg stemte størstedelen av partiets velgere på sosialdemokratene. Ikke mindre enn 37 av de kandidater folkedemokratene stilte opp utenom "sekslingene tilhørte den sosialdemokratiske opposisjon.

Frontsituasjonen.

På vestfronten har Patton lynoffensiv i Saar-Pfalzområdet nå ledet til at praktisk tatt all organisert tysk motstand vest for Rihnen er ophørt. Tyskerne holder bare et bruhode på noen få mile utstrøking ved Neustadt. Siden offensivens begynnelse er 1350 nebotte steder erobret. Meget tydet på at de allierte her endelig har oppnådd å hindre tyskerne i noen større tilbaketrekning over Rihnen og at de tyske armeer i dette område går sin undergang i møte allerede på vestsiden av elven. 3. og 7. amerikanske arme tok således 55.000 fanger i dagene mellom 14. og 22. mars og man regner at ytterligere 60.000 mann her har valget mellom overgivelse eller tilintetgjørelse. Påfallende mange høyere offiserer har i de siste dager overgitt seg med den begrunnelse at de ønsket å spare soldatenes liv. Hele Saarområdet med sine rike kull- og stålforskomster er nå definitivt tapt for tyskerne. Ruhr ligger under sterk artilleriild og den allierte overkommandø varslet tirsdag og onsdag sivilbefolkningen, de utenlandske arbeidere og jernbanefunksjonærene om at de måtte se å komme seg vekk da nye nådeløse bombardementer forestår. Oppropet sluttet med ordene: Ut av Ruhr - ut av krigen!

Remagenbruhodet vokser for hver dag i lengde og dybde og er i løpet av uken utvidet til det dobbelte. I nord står første arnes styrker allerede på høyde med Bonn på østsiden av Rihnen. Ständig nye pontongbruer blir slått over elva og overveldende mengder med materiell strømmer over hver time. Antakelig vil framstøtene i dette område i nærmeste framtid bli samorganisert med nye overgang i nord på Montgomerys avsnitt. Også det faktum at hovedtyngden av de alliertes flyangrep mot jernbaner og flyplasser nå er forlagt til nordavsnittet, tydet på at Montgomery har offensive planer.

I forbindelse med vestfronten nevner vi at det i den nøytrale pressen stadig har forekommet rykter og gjetninger om en alliert "nordfront" i Danmark og Syd-Norge. Etterat både Siegfriedlinjen og Rihnen er forsert, er et slikt alliert framstøt betydelig minsket.

Karakteristisk for situasjonen i Tyskland er at mange kvinner nå offisielt er innkalt til soldattjeneste ved fronten. Den tyske landbruksminister har meddelt at alt fjørkre skal slaktes før 1. april.

På østfronten ligger hovedpunktene fremdeles i nord og syd. En får inntrykk av at russerne foreløbig driver en slags "nervekrig" på midtfronten uten å sette alle kluter til. Det er mulig at tyskerne hadde ventet et raskt frontalangrep mot Berlin og har stivet op denne fronten med styrker fra nord og sør, og at det er russernes hensikt først og fremst å dra nytte av den svekkelsen som de tyske flankene er utsatt for. Situasjonen er i et hvertfall fortsatt den at russerne rydder op på flankene mens hele verden, med spenning, venter på hva som vil skje på midtfronten. Den iskaldе russiske tålmodigheten har imidlertid så mange ganger gått ferut for store operasjoner at det neppe er noen grunn til å tvile på avgjørende hendelser når signalet endelig gis.

Vi gjengir nedenfor de viktigste erobringer og frontendringer i uken som gikk. Vestfronten Amerikanerne har erobret Mainz, Worms, Saarbrücken, Kaiserlautern og Saarlautern, og i Ludwigshafen gjensto torådag bare noen små motstandsreder. Franske styrker har tatt Leuterburg og står nå like overfor Warlsruhe som ligger på østsiden av Rihnen. I Remagenbruhodet er Oberkassel og Rudenbach tatt.

Østfronten I Øst-Preussen er Braunsberg 64 km vest for Königsberg tatt. I dette område er ytterligere 30 byer rensert. Sjukov har på sitt avsnitt tatt den viktige by Altdam, 17 km øst for Stettin. Han behersker nå hele Oders østbredd fra Schwedt til Östersjöen, mindre enn 8 km fra Stettin sentrum. Russier har her også nådd Östersjöen mellom Gdynia og Danzig.

Gestapos hovedkvarter i Kjöbenhavn ble totalt ødelagt ved et moskitoangrep onsdag middag. Mange gestapofolk og danske angivere ble drept, og store mengder av gestapos materiale ble ødelagt. Endel danske gisler ble reddet, men noen omkom i flammene. Ingen hus i nærheten ble rammet ved bombingene. Det rådgivende polske nasjonalråd i London er oppløst, sannsynligvis for å lette løsningen av det polske spørsmål i overensstemmelse med folkekonferansens beslutninger.

For det sosialdemokratiske parti betyr valget et klart mistillitsvotum til Tanners hasardiøse politikk. Partiet blir fremdeles riksdagens største, men tapet av 33 mandater til folkedemokratene er nok større enn de fleste hadde ventet. En kan vel regne med at valget vil føre til et Kilpi ("Suomen sosialdemokratis" redaktør), Vuori (L.O.s formann), Fagerholm og andre opposisjonsfolk innenfor partiet, som ikke har villet gå til noe organisatorisk brudd, nå blir mer toneangivende, men Tamerfalangen må gi opp sitt gamle grep på partiapparatet.

De borgerlige partiene kan stort sett notere stillstand eller tilbakegang. Agrarerne har mistet 10 mann. Samlingspartiet (Höire) har erobret et par representanter takket være stemmer fra nazipartiet, som nå er forbudte. Nazistene hadde 8 mandater i den gamle riksdag. Fremskrittspartiet (Venstre) ser ut til å beholde sitt mandattall. Det svenske folkeparti har, tross sin opposisjon mot krigspolitikken, mistet et par representanter. Etter statsminister Paasikivis bestemte henstilling, hadde såvel de borgerlige partier som sosialdemokraterne unnlatt å stille opp helt kompromitterte politikere ved valget.

De finske valg viser at finnene ønsker et progressivt, demokratisk Finland som vil gjøre alt for å komme i et varig vennskapelig forhold til Sovjetsamveldet. Regjeringen Paasikivi har innledet en slik politikk. Valgresultatet vil sannsynligvis påskynde, utvide og supplere det reformarbeidet som er påbegynt samtidig som det skulle lette den politikk som tar sikte på at Finland og Russland kan leve ved siden av hverandre som gode naboer.

Verdens handelsflåte.

Håndslag gir følgende opplysninger om størrelsen av de forskjellige lants handelsflåter i 1945 - alle tall i millioner bruttotonn (tallene i parentes gjelder for 1939):
Det britiske imperium 17,4 (21,0), De forenede stater 39,0 (8,9), Norge 2,5 (4,8), Holland 1,5 (3,0), Frankrike 0,8 (2,9), Sverige 1,6 (1,6), Sovjetsamveldet 1,3 (1,3), Hellas 0,6 (1,8), Danmark 0,6 (1,2), Japan 2,6 (5,6), Tyskland 2,0 (4,5), Italia 0,6 (3,4), andre land 4,5 (6,0).

Dino Grandi om Mussolini.

Den kjendte italienske politiker Dino Grandi, som var en av Mussolinis nærmeste menn i årene mellom 1922 og 1943 - som medlem av det fascistiske storråd var han med på å styrte Mussolini i 1943 - har offentliggjort en artikkelserie om Il Duce. Av plasshensyn kan vi bare gjengi et par korte setninger fra artikkelene: - Mussolini pleide ofte å si om Hitler: "Fyren er latterlig. Han savner intelligens og har ingen sans for det dynamiske og ingen politisk forståelse. Jeg kan ikke forstå hvordan et stort folk som tyskerne kan fortsette å følge Hitler. - De berømte diktatormøtene var vanligvis en farsse. Hitler og Mussolini aksepterte aldri hverandres råd. Hitler snakket ikke italiensk. Mussolini forstod tysk, men mye mindre enn han ønsket at folk skulle tro. Resultatet ble en Hitlermonolog som Mussolini med sideblikker på de omkringstående lot som han fulgte intelligent med i. Det ble ikke ført noen protokoll ved disse møtene.

Russerne telefonerer med Berlin.

En frontkorrespondent i Isvestija forteller at russerne for en tid siden erobret en by øst for Berlin så fort at tyskerne ikke fikk tid til å sette telefonnett ut av funksjon. En russisk major, som talte perfekt tysk, fikk det innfall å forlange Berlin på telefonen. Da det lyktes bad han om å få snakke med borgermesteren. Han fikk snakke med borgermesterens sekretær og sa: "Dette er fra borgermesteren i X. Hvordan har dere det?" "Det ser mørkt ut" var svaret. - "Hvordan er det hos dere?" "Utmerket. For en time sidetok russerne byen." - "Spök ikke så dumt" utbrøt sekretæren. - "Det er ingen spøk" svarte majoren, "det er russerne som taler". - Hve den tyske sekretæren svarte forteller ikke historien.

Frontsituasjonen

På vestfronten har Patton lynoffensiv i Saar-Pfalzområdet nå ledet til at praktisk tatt all organisert tysk motstand vest for Rihnen er ophørt. Tyskerne holder bare et bruhode på noen få mile utstrekning ved Naustadt. Siden offensivens begynnelse er 1350 nebodde steder erobret. Meget tydet på at de allierte her endelig har oppnådd å hindre tyskerne i noen større tilbaketrekning over Rihnen og at de tyske armeer i dette område går sin undergang i møte allerede på vestsiden av elven. 3. og 7. amerikanske arme tok således 55.000 fanger i dagene mellom 14. og 22. mars og man regner at ytterligere 60.000 mann her har valget mellom overgivelse eller tilintetgjørelse. Påfallende mange høyere offiserer har i de siste dager overgitt seg med den begrunnelse at de ønsket å spare soldatenes liv. Hele Saarområdet med sine rike kull- og stålforskomster er nå definitivt tept for tyskerne. Ruhr ligger under sterk artilleriild og den allierte overkommandø varslet tirsdag og onsdag sivilbefolkningen, de utenlandske arbeidere og jernbanefunksjonærene om at de måtte se å komme seg vekk da nye nådeløse bombardementer forestår. Oppropet sluttet med ordene: Ut av Ruhr - ut av krigen!

Remagenbruhodet vokser for hver dag i lengde og dybde og er i løpet av uken utvidet til det dobbelte. I nord står første arnes styrker allerede på høyde med Bonn på østsiden av Rihnen. Ständig nye pontongbruer blir slått over elva og overveldende mengder med materiell strømmer over hver time. Antakelig vil framstøtene i dette område i nærmeste framtid bli samorganisert med nye overgangar i nord på Montgomerys avsnitt. Også det faktum at hovedtyngden av de alliertes flyangrep mot jernbaner og flyplasser nå er forlagt til nordavsnittet, tydet på at Montgomery har offensive planer.

I forbindelse med vestfronten nevner vi at det i den nøytrale pressen stadig har forekommet rykter og gjetninger om en alliert "nordfront" i Danmark og Syd-Norge. Etterat både Siegfriedlinjen og Rihnen er forsert, er et slikt alliert framstøt betydelig minsket.

Karakteristisk for situasjonen i Tyskland er at mange kvinner nå offisielt er innkalt til soldattjeneste ved fronten. Den tyske landbruksminister har meddelt at alt fjørkre skal slaktes før 1. april.

På østfronten ligger hovedpunktene fremdeles i nord og syd. En får inntrykk av at russerne foreløpig driver en slags "nervekrig" på midtfronten uten å sette alle kluter til. Det er mulig at tyskerne hadde ventet et raskt frontalangrep mot Berlin og har stivet op denne fronten med styrker fra nord og sør, og at det er russernes hensikt først og fremst å dra nytte av den svekelsen som de tyske flankene er utsatt for. Situasjonen er i et hvertfall fortsatt den at russerne rydder op på flankene mens hele verden, med spenning, venter på hva som vil skje på midtfronten. Den iskalde russiske tålmodigheten har imidlertid så mange ganger gått ferut for store operasjoner at det neppe er noen grunn til å tvile på avgjørende hendelser når signalet endelig gis.

Vi gjengir nedenfor de viktigste erobringer og frontendringer i uken som gikk. Vestfronten Amerikanerne her erobret Mainz, Worms, Saarbrücken, Kaiserlautern og Saarlautern, og i Ludwigshafen gjensto torédag bare noen små motstandsreder. Franske styrker har tatt Lauterburg og står nå like overfor Karlsruhe som ligger på østsiden av Rihnen. I Remagenbruhodet er Oberkassel og Rudenbach tatt.

Østfronten I Øst-Preussen er Braunsberg 64 km vest for Königsberg tatt. I dette område er ytterligere 30 byer rensert. Sjukov har på sitt avsnitt tatt den viktige by Altdam, 17 km øst for Stettin. Han behersker nå hele Oders østbredd fra Schwedt til Österejøen, mindre enn 8 km fra Stettin sentrum. Russerhar her også nådd Österejøen mellom Gdynia og Danzig.

Gestapos hovedkvarter i Kjøbenhavn ble totalt ødelagt ved et moskitoangrep onsdag midlag. Mange gestapofolk og danske angivere ble drept, og store mengder av gestapos materiale ble ødelagt. Endel danske gisler ble reddet, men noen omkom i flammene. Ingen hus i nærheten ble rammet ved bombing. Det rådgivende polske nasjonarådi London er oppløst, sannsynligvis for å lette løsningen av det polske spørsmål i overensstemmelse med folkekonferansens beslutninger.

For det sosialdemokratiske parti betyr valget et klart mistillitsvotum til Tanners hasardiøse politikk. Partiet blir fremdeles riksdagens største, men tapet av 33 mandater til folkedemokratene er nok større enn de fleste hadde ventet. En kan vel regne med at valget vil føre til at Kilpi ("Suomen sosialdemokratis" redaktør), Vuori (L.O.s formann), Fagerholm og andre opposisjonsfolk innenfor partiet, som ikke har villet gå til noe organisatorisk brudd, nå blir mer toneangivende, men Tamerfalangen må gi opp sitt gamle grep på partiapparatet.

De borgerlige partiene kan stort sett notere stillstand eller tilbakegang. Agranererne har mistet 10 mann. Samlingspartiet (Höire) har erobret et par representanter takket være stemmer fra nazipartiet, som nå er forbudte. Nazistene hadde 8 mandater i den gamle riksdag. Fremskrittspartiet (Venstre) ser ut til å beholde sitt mandattall. Det svenske folkeparti har, tross sin opposisjon mot krigspolitikken, mistet et par representanter. Etter statsminister Paasikivis bestemte henstilling, hadde såvel de borgerlige partier som sosialdemokraterne unnlatt å stille opp helt kompromitterte politikere ved valget.

De finske valg viser at finnene ønsker et progressivt, demokratisk Finnland som vil gjøre alt for å komme i et varig vennskapelig forhold til Sovjetsamveldet. Regjeringen Paasikivi har innledet en slik politikk. Valgresultatet vil sannsynligvis påskynde, utvide og supplere det reformarbeidet som er påbegynt samtidig som det skulle lette den politikk som tar sikte på at Finland og Russland kan leve ved siden av hverandre som gode naboer.

Verdens handelsflåte

Håndslag gir følgende opplysninger om størrelsen av de forskjellige lants handelsflåter i 1945 - alle tall i millioner bruttotonn (tallene i parentes gjelder for 1939):

Det britiske imperium 17,4 (21,0), De forenede stater 39,0 (8,9), Norge 2,5 (4,8), Holland 1,5 (3,0), Frankrike 0,8 (2,9), Sverige 1,6 (1,6), Sovjetsamveldet 1,3 (1,3), Hellas 0,6 (1,8), Danmark 0,6 (1,2), Japan 2,6 (5,6), Tyskland 2,0 (4,5), Italia 0,6 (3,4), andre land 4,5 (6,0).

Dino Grandi om Mussolini

Den kjendte italienske politiker Dino Grandi, som var en av Mussolinis nærmeste menn i årene mellom 1922 og 1943 - som medlem av det fascistiske storråd var han med på å styre Mussolini i 1943 - har offentliggjort en artikkelserie om Il Duce. Av plasshensyn kan vi bare gjengi et par korte setninger fra artikkelene: - Mussolini pleide ofte å si om Hitler: "Fyrer er latterlig. Han savner intelligens og har ingen sans for det dynamiske og ingen politisk forståelse. Jeg kan ikke forstå hvordan et stort folk som tyskerne kan fortsette å følge Hitler. - De berømte diktatormøtene var vanligvis en farse. Hitler og Mussolini aksepterte aldri hverandres råd. Hitler snakket ikke italiensk. Mussolini forstod tysk, men mye mindre enn han ønsket at folk skulle tro. Resultatet ble en Hitlermonolog som Mussolini med sideblikker på de omkringstående lot som han fulgte intelligent med i. Det ble ikke ført noen protokoll ved disse møtene.

Russerne telefonerer med Berlin

En frontkorrespondent i Isvestija forteller at russerne for en tid siden erobret en by øst for Berlin så fort at tyskerne ikke fikk tid til å sette telefonnett ut av funksjon. En russisk major, som talte perfekt tysk, fikk det innfall å forlange Berlin på telefonen. Da det lyktes bad han om å få snakke med borgermesteren. Han fikk snakke med borgermesterens sekretær og sa: "Dette er fra borgermesteren i X. Hvordan har dere det?" "Det ser mørkt ut" var svaret. - "Hvordan er det hos dere?" "Utmerket. For en en time sidentok russerne byen". - "Spøk ikke så dumt" utbrøt sekretæren. - "Det er ingen spøk" svarte majoren, "det er russerne som taler". - Hve den tyske sekretæren svarte forteller ikke historien.

Hjemmefronten.

Natt til 19/3 kl. 3,20 ble Nach Kelvinators hovedverksted i Haxthausens gt. sprengt, og omtrent samtidig gikk man til aksjon mot Nach Kelvinators Automobilhuset, Bygdø Alle 23.-- Verkstedet arbeider 100 % for tyskerne. Begge aksjoner var vellykket. Specialmaskiner, ladestasjon, omlag 800 liter bilolje, flere bilmotorer, minst 25 tyske biler samt en bilheis ble ødelagt. Jernbanesabotasjen.

Her er en pakkelig oversikt over sprengningene natten til 15/3: Larvik, bru over Lågen - Kjøse, Bergbrua mellom Kjøse og Eikenes - Åshaugen mellom Galleberg og Sande, 7 sprengninger - Råstad sporveksler sprengt - Stokke, alle veksler unntatt en sprengt - Kjelle, tog veltet - Tønsberg, 4 veksler, sporskifterhytta med stilverket - Skoppum, sprengning på tomt og veksler - Barkåker, en veksler - Nykirke, veksler.- Svartbrua ved Nisterud - bru mellom Drangedal og Neslandsvatn - 33 sprengninger mellom Saggrønda og Meheia- Vestfossen, overgangsbru og noen master - strømløst Ski-Sarpsborg-Ski, to lokomotiv + en traktor, lokomotivstall ødelagt - 2 skinner Ås - Vestby - Skinnegang ved Hølen, Kjøreleningen mellom Moss og Kambo - Onsdø, begge veksler og mast - Tomte, bru og flere andre sprengninger - Råde, veksler og master - Såner, veksler - Mysen, 2 lokomotivsvingskinner, vannsteder, veksler og skinnelager - Fredrikstad, sprengning 5 steder - Ås, master sprengt - en bru mellom Ås og Vestby - Sarpsborg, et lokomotiv sprengt vestre linje uferbar mot Oslo - Idd, veksler og telefon - Skjeberg, veksler 3 underganger.

44 angivere og andre farlige nazister ble likvidert i 1944

Troppetransportskip senket.

Nylig ble "Marco Brunner" som gikk i troppetransport fra Norge, senket utenfor svenskokysten. 5 - 700 mann fulgte skipet til bunns.

Nazistisk oppfinnsomhet.

Rogstad har funnet på å blokkere bestemte familier for netttilførsler i 3 dager. Han har også bestemt at 2 kjendte menn skal plasseres på lokomotivet på det tog han velger ut. - I Skien straffer gode nordmenn ved at vannet stenges av for dem. Slikt må ikke gjenta seg.

Lørdag 17/3 sammenkalte NS en del kjendte menn i Barum til et møte i Rådhuset i Sandvika. Så å si alle de innkalte møtte frem - ialt 18 - 20 stykker. Forsamlingen var under møtet bevoktet av væpnet politi. Fylkesfører Holm holdt en tale hvor han raste mot den siste tids sabotasjehandling. Derpå ble de fremmøtte kalt inn til Holm enkeltvis - stadig under væpnet vakt og ble truet til å underskrive en erklæring som er typisk nazistiske ordelag tok avstand fra sabotasjen. Alle skrev under.

Ingen undskyldning kan godtas for en slik handling, den kan utnyttes i en kampanje som fienden har satt igang for å bringe våre hjemmefrontsoldater i vannry hos folket. Hjemmestyrkene setter livet inn for å påskynde Tysklands nederlag og vårt lands befrielse. De må ikke bli falt i ryggen av sine egne!

Den nazistiske L.O. ledelse, har høytidelig erklært at Oslo Faglige Samorganisasjons kontorer er stengt fordi samorganisasjonens gjøremål kan utsettes av de sentrale L.O. - instanser. Stegningen er en grei bekræftelse på hvor lite de kommunistiske ledere har å beskjefte seg med. Oslo Samorganisasjon vil imidlertid etter krigen spille en sentral rolle ved gjenreisningen av en

F R I F A G B E V E G E L S E

FF

F R I F A G B E V E G E L S E

organ for
den Fri Arbeidernes Faglige Landsorganisasjon.

Nr. 13

5. årgang

27. mars

Vårt påskebudskap.

Den blanding av historie og sagn som knytter seg til påskehöytiden inneholder ikke så lite aktuell symbolikk. For jødene har jo påsken alltid vært den höytid som minnet om utfrielsen fra Egyptens treldom. Og for de kristne ble den ikke bare lidelsens og korsfestelsens, men også opstandelsens og seierens höytid. - "Jødernes konge" ble for om lag nitten hundre år siden anklaget for opprørsplaner mot datidens okkupasjonsmakt, Rom, som holdt Palestina besatt. En angiver solgte seg for 30 sølvanger og pekte ut "opprøveren". En klikk av landets egne menn hisset den romerske Reichskommissar til å avsi den strengest mulig straff. Det forekom pinlig forhør med hudfletning og tilslutt korsfestelse. For å gi straffen et skinn av rettferdighet ble to notoriske røvere korsfestet samtidig. I og med korsfestelsen av Jesus ga imidlertid romerne uten å ville det de kristne et avgjørende krafttilskudd og deres lære om menneskenes brorskap, slaveriets og tyranniets avskaffelse og fred på jorden seiret til slutt over den gamle romerske statsreligion.

En del av romerrikets keisere bar foruten sin krigerdrakt en hellensk kulturkappe, og meget av det de utførte har ettertiden anerkjent som verdifullt. Våre dagers nazister vil også gjerne betraktes som kulturforsvarere. Enhver nordmann vet imidlertid at det er selve ukulturen de representerer. De er utelukkende barbarer. Siden det tredje rike gikk igang med å "beskytte" Norge for fem år siden, har hver eneste nordmann fått føle hva deres nyordning innebærer: Økonomisk utsuging, åndelig mørklegging, tvangsevakuering av befolkningen og derpå følgende ødeleggelse av hele landsdelor, forederi, angiveri, pinsler og henrettelser. Et mer gjennomført umenneskelig tyranni kan verdenshistorien ikke opvise. Enda står vi midt oppe i lidelsene, men vi vet at opstandelsens og seierens tid er nær. Det er vårt påskebudskap! Som en fanfare mener det oss til å gjøre vårt ytterste i den tid som er igjen!

Appell fra Hjemmefrontens Ledelse:

Kampene i Norge er nå kommet inn i en alvorligere fase enn noengang tidligere. Fienden har slått inn på en ny linje. Etter at det i lengere tid ikke har funnet sted henrettelser og ikke flere politiske fanger er sendt til Tyskland, er nå en ny terrorbølge satt inn. Henrettelser og deportasjoner er gjenopstått. Vi kan ikke se på dette uten mottrekk, og svaret må bli øket kamp. Hvis fienden fortsetter på den linje han har slått innpå, vil nye kampmetoder bli tatt i bruk. Hjemmefronten er idag en kamporganisasjon, og vi kjenner fiendens svake punkter. Vi appellerer til hjemmefrontens aktive grupper og alle nordmenn. Vi må gjøre alt klart til angrep. Hver eneste mann og kvinne må ste sin innsats.

De som falt.

De sist henrettede 14 lensmenn som ble skutt i forbindelse med jernbanesabotasjen fikk ingen kontakt med sine pårørende før de ble skutt. Foreldrene fikk vite om det som var skjedd gjennom morgenavisene. Det er ikke noe nytt - det er bare historien som gjentar seg. Asken ble heller ikke utlevert de etterlatte. - Hjemmefrontens ledelse har kommet med følgende uttalelse i anledning disse siste henrettelser: Kampen for Norges frihet har krevet nye ofre. Atter engang har den nazistiske fiende tatt gode nordmanns liv til hevn formilitære angrep som han ikke greide å avverge. - Våre tanker går i taknemlighet til dem som falt. De døde ikke forgjeves. Vår kampvilje er blitt hardere og vår styrke større. Hele folket er nå beredt til å bryte fiendens terror.-

Frontsituationen.

På Vestfronten er krigen nå kommet inn i en ny og kanskje siste avgjørende fase. 6 allierte armeer er allerede kommet over, eller er iferd med å sette over Rhinen. Montgomerys armegruppe gikk til det ventede angrep fredag kveld, og store styrker ble hurtig ført over til Rhinens østbredd. Tredje amerik. armé satte senere over Rhinen i området ved Mainz. Allerede mandag behersket de allierte en fjerdedel av Rhinens østbredd. Montgomery har tatt Rees og Wesel og var mandag nådd 14 km øst for Rees. Deler av niende amerik. armé som er gått over Rhinen lenger sør står bare 16 km. fra Essen. I løpet av søndag ble det i dette nordavsnittet tatt 29000 fanger. Bruhodene utvides stadig i raskt tempo. 1. amerik. armé har gått til offensiv fra Remagenbruhodet. Et dusin byer og landsbyer er tatt og amerikanerne er nådd fram op til 30 km. øst for Rhinen. I tredje amerik. armés avsnitt er Darmstadt ta t. Frankfurt am Main er omgått. Det allierte flyvåpen foretok søndag ikke mindre enn 6000 utfall. Berlin ble angrepet 34. natt på rad. Overalt øst for Rhinen er veiene fulle av tyske flyktninger og fortvilelse råer blandt de ledende nazister.

I øst har russerne tatt Heiligenbach i forsvarsområdet omkring Königsberg. 9000 fanger ble tatt op. I Ungarn har Malinowski satt igang en ny offensiv mot Bratislava-øyingen, han har rykket 45 km. fram, har tatt 7000 fanger, og presset tyskerne tilbake til Donau. Lenger nord nærjeren maskalk Tolbushi mot Østerrike, og hadde søndag en framgang på 20. km.

Til skogiere, bønder og skogsarbeidere.

H.L. s bondegruppe har sendt ut et oprop der det bl. a. heter: Tyskerne kan ikke skaffe kull til jernbanetransportene i Norge og må fyre med ved. For å skaffe den skal skogens snauhogges i brede belter langs jernbanen og veier og vassdrag som krysser den.

Ingen må påta seg eller hjelpe til med den hogst som er planlagt av nazi-myndighetene. Tvertimot må alle tenkelige hindringer legges i veien.

På den annen side må vi være klar over at det må hogges til andre formål. Til kommende vinter er det et stort behov for brensel, og til sagbrukens og treforedlingsindustrien trenges en masse tømmer. Det må derfor gjøres hva gjøres kan for på forstmessig forsvarlig måte å få hogget tilstrekkelige kvanta, som våre fiender ikke kan disponere i den tiden vi ennå må plages av den. Skogiere og bønder må sette igang betryggende hogst av ved og tømmer i så stort omfang som mulig og til dette nytte ut den ledige arbeidskraft etterhvert som den melder seg. Alle som har noen trening i ved- og tømmerhogst oppfordres til å ta slikt arbeide og søke kontakt med skogierne for å få gjennomført den private hogst som kan tjene folkets og skogens fremtid.

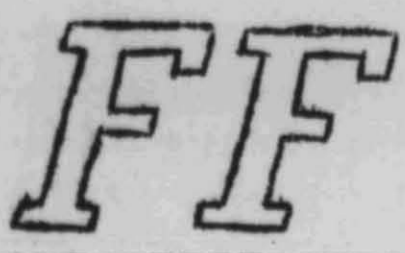
Den nye tyske marinebase ved Bergen.

Begynner en nå å kunne fastslå omfanget av. Etter de varsler som er gitt til bønder og villaeiere, må en gå ut fra at tyskerne har til hensikt et område på omkring en kvadratkil. Området strekker seg fra Løvstakken og Fyllingsdalen til Alvøen i vest, til Nordåsvannet i øst og til Bjørge og Mathopen i Sørvest. Til dette kommer et arbeidet på ubåthavnen i Laksevåg er tatt op igjen av org. Todt, etter at det tyske ingeniørfirma flyttet derfra med alle sine maskiner. - Nåja, så svært meget blir det nok ikke ut av disse prosjektene. På grunn av påsken sender vi bare ut dette to-sidige nummer i denne uken.

v v v

Krefter som må utløses.

Fra deler av vårt land som er frigjort, foreligger allerede verdifulle erfaringer om fagorganisasjonens betydning for gjenoprettelsen av ordnede samfunnsforhold og gjenreisningen av arbeidslivet når det quisling-tyske boddelvælde er slått ned. Alle vet hvordan situasjonen var i Finnmark da nordmenn atter kunne ta hand om styret. Etter de meldinger som nå foreligger har de norske myndigheter hatt den aller beste støtte og hjelp i sitt vanskelige gjenreisningsarbeide hos de reorganiserte fagforeningene i Kirkenes-Vadsø og Vardø. De samme problemer vil melde seg også i den øvrige del av landet når det blir befrikk, selv om vi må håpe et ødeleggelsene ikke blir så store som i Finnmark. Under alle omstendigheter vil det bli behov for en hundre prosent innsats i arbeidslivet. En slik innsats kan bare oppnås under medvirken og ledelse av en

FRI FAGBEVEGELSE
Organ for
Den Fri Arbeidernes Faglige Landsorganisasjon.

Mappe 4 A.
Ekspl. 14
Dato 6.4.45
A 57254/45
Lnr. 8441

Nr. 14. 5. årgang. 6. april 1945.

Nazi-Tyskland på dødsleiet.

Atskillig mer enn en tredjedel av Tyskland er nå besatt av allierte tropper. Anglosaksiske armeer har tilbakelagt mer enn halvparten av veien fra den fransk-tyske grense til Berlin. Det tredje rikets krigsøkonomiske hjerte - Ruhr - tynes i Eisenhowers jerngrep. I øst har russerne tatt Danzig og står umiddelbart foran Wien. I den ubesatte del av Tyskland slår Himmler omkring seg som en rasende for å kverke alle de tyskere som foretrekker å leve i stedet for å dø for føreren. Men han klarer ikke å hindre at hustakene males hvite og at byer overgir seg pr. telefon. Og soldatene gir seg over i stigende tempo: 350.000 fanger ble tatt i mars, 20.000 pr. døgn i påskeuken på Montgomerys avsnitt. Men SS-soldatene slåss fortsatt som gale, slåss for å unngå historiens dom. Hvor lenge de vil kunne hindre at også det øvrige Tyskland blir besatt er det ingen gitt å si med sikkerhet. - Men på et visst tidspunkt kommer de allierte til å erklære krigen for slutt, selv om det da enda skulle finnes noen organiserte militære motstandscentra hist og her i Tyskland. Da kommer et kritisk overgangsstadium for vårt land. Selv om en del av, eller alle Wehrmachtsoldatene i Norge da vil legge ned våpnene, så er det tvilsomt om SS-troppene gjør det godvillig. Kamper mellom Wehrmacht og SS kan bli følgen. Det blir en komplisert situasjon. Det er klart at regjeringen og hjemmefrontledelsen inngående har beskjeftiget seg med de problemer som dette sluttstadium vil føre med seg.

Tirsdag er det fem år siden 9. april 1940. Siden den gang har vi kjempet for retten til å puste. Nå begynner vi så smått å kunne ånde friere. Mer enn noensinne har vi lov til å være optimister. Men mer enn noensinne gjelder det også å være aktpågivende, kampberedt og disiplinert.

Fortrinnsrett til gjeninntakelse for oppsagte arbeidere.

Vi har tidligere i F.F. gitt et kort resumé av den provisoriske anordning om midlertidig ordning av lønns- og arbeidsvilkår i befrikkte distrikter som ble vedtatt av regjeringen i høst. I de kommende nummer av avisen skal vi gjengi ordlyden av en del av de viktigere avsnitt i anordningen. § 11 lyder slik: "Arbeidere som under krigen er oppsagt på grunn av driftsinnskrenkninger, skal ha fortrinnsrett til gjeninntakelse så snart bedriftstekniske forhold tillater det, dersom de er fullt arbeidsføre. De har fortrinnsrett til gjeninntakelse i 6 måneder regnet fra befrielsen av det område hvor bedriften ligger eller fra igangsettelsen av bedriften dersom denne ved frigjøringen ikke var igang. Fristen begynner dog først å løpe fra det tidspunkt da samferdselsmidlene muliggjør fremmøte. Retten til gjeninntakelse bortfaller dersom vedkommende arbeider ikke så snart han har anledning til det gir bedriften meddelelse om han ønsker å overta sin tidligere stilling.

Arbeidsgiver som nekter å motta arbeider som går inn under denne §'s første ledd, plikter å betale erstatning til arbeideren for den skade som er voldt. Ved fastsettingen av erstatningens størrelse skal det tas omsyn til arbeiderens tapte fortjeneste, tjenestetid, lønn, utsikt til nytt eller annet arbeid, arbeiderens eget forhold og for øvrig til omstendigheter som det finnes rimelig og billig å ta i betraktning. Tilbakekalles nektelsen, bortfaller erstatningen fra den tid arbeidsforholdet kan gjenopptas.

Bestemmelsene i denne § gjelder ikke for arbeidere som etter 9. april 1940 har opprettholdt medlemskap i, søkt om eller samtykket i å bli medlem av Nasjonal Samling, nazistisk hird eller annen organisasjon som har ytet fienden bistand eller som har medvirket hertil. Tilsvarende gjelder